

Den Lyd, som forsamler Mængden

Taler

Johan Nordahl Brun

Dato

29 mai 1814

Sted

Bergen

- 1 Kom, Aanders Aand! O, kom ned fra det Høie!
Evig med Fader og Sønnen een Gud;
Kom vore Hjerter til sammen at føie!
Kom at berede den himmelske Brud!
- 5 Kalde, forsamle og Jesum forklare,
trøste mod Sorger, oplyse Guds Folk
- Det er Din Gjerning, lad os den erfare!
Kom du Guds Kjærligheds mægtige Tolk!
Amen.

10

*

Aandens Frugt er Kjærlighed, Glede, Fred. Saa beskriver Paulus livsalige Virkninger af den Aand, hvis Fest vi ere samlede for at helligholde. Galat. 5, 22.

- 15 Hvo, som giver Agt paa sit Indvortes, erfarer letteligen sin egen Aands Trang til Bistand af en høiere Aand; han kan ikke altid elske som han helst vilde og burde, ikke være glad altid, naar han gjerne ønskede, og allermindst selv skabe Fred herinden, naar Sindet er i Oprør, naar Tanker storme mod Tanker. Det er den Helligaands Gjerning. Derom min Apostel: Aandens Frugt er Kjærlighed,
- 20 Glede, Fred.

- De modnes vel ikke ganske hernen disse Frugter. I deres Fuldkommenhed høre de vel egentlig til et Canaan heroppe, og Paulus forekommer mig her lignende hin vakkre Caleb, der havde bespeidet det forjettede Land, kom tilbage
- 25 til sine trætte Brødre, endnu vankende i Ørken, og roste vidt og bredt Landets Frugter, for at vække Lyst hos dem til dette Land, at de skulde anstrænge deres yderste Kraft til at komme der, hvor Vindrue-Klasser voxe til den fuldkomneste Drægtighed i deres Moderjord.

Dog betyder vel ogsaa i Ordene, at en Forsmag af disse Frugter ogsaa er at haabe i vor Ørken, naar vi ikke forhærde, ikke tillukke Hjertene for Virkningen af Aand. Ofte blomstre de ret herlig og stifte ret meget Lyksalighed i eet eller andet Brodersamfund. Der fremspire de vel ikke altid i den samme Orden, i hvilken
35 Paulus her anfører dem; ofte, som oftest maaskee kommer Freden først; Splid ophøre og Tvedragt og Krig og alt blev lyst og stille. Nu kom Kjærlighed: Mennesket traadte Mennesket nærmere, Brødre begyndte at elske Brødre; saa kom Glæden, den himmelske Glæde, den anretter altid og allevegne Fest. Enhver blev tilfreds med Gud, sig selv og sin Næste, og det hele frydefulde
40 Samfund fik her i vor Jammerdal en Forsmag paa det evige Liv.

Men umiddelbar faldt nu vel ikke Pindsefæstens Aand saaledes virkende ned paa et Selskab, som kivedes, som stormede den Ene ned mod den Anden. Men der skeede noget; der opløste sig en eller anden Knude; der beegnede Selskabet ved
45 Forsynets Bestyrelse noget Nyt, noget Frydefuldt, noget Uventet eller Noget kom, som man længe omsonst havde ventet. Men da skeer det vel endnu, at igjennem disse Rystelser, disse Tilskikkelser, disse Udviklinger virker Guds gode Aand paa de fleeste ikke ganske fordervede Hjerter, og Virkningen bliver: Fred, Kjærlighed, Glæde.

50 Noget deslige har beegnet oss. Jeg er vis paa Mange, jeg formoder de Fleste af disse nogle Tusinde ere komne her i Dag, fortrinligen stemte til Høitid. Ogsaa jeg Udlevede, føler min Stemning fortrinlig til at sige i mit eget og i den talrige Menigheds Navn: Herren har gjort store Ting imod oss, derfor ere vi glade.

55 Velkommen himmelske fæstlige Glæde! du aabner vore Hjerter til at modtage flere af den Helligaands velgjørende Virkninger. Glæden udvider vor Barm, Glæden stemmer os til Sang, Glæden opløser Hjertet til frimodig Bøn. O! Aanders Aand! bered i os Guds Velbehag! fald ned som en Ild herovenfra til at
60 antænde vort Tak- og Bøn-Offer, naar vi opstaae og istemme: O Lue fra Guds Kjærlighed.

*

65 Der denne Røst var skeet, kom Mængden til sammen. Dette var en Deel af hvad der tildrog sig i Jerusalem paa hin stor Pindsefæst, som blev en Dag for Guds Kirke mere glimrende end nogen Dag verken før eller siden. Dagens hele Tildragelse efter Evangelisten Lucas har jeg saa godt jeg kunde, udmalet for 9

70 Aar siden i en offentlig Tale, som maaske mange nu Nærværende ogsaa da
hørte, og som siden trykt kan læses af den, som lyster, i Samlingen af mine
hellige Taler, hvor den er den Sidste. Men tilgiver mig, Andægtige! at jeg deraf
igjentager næsten ordlydende det, som angaaer min anførte Text, den jeg valgte i
Dag, ikke for derover at give en anden eller ny Fortolkning, men for at nytte
75 dem til et nyt, til Dagens Anliggende.

Altsaa først, Gjentagelsen af mit Eget: "Det var Pindsefæstens Dag & c." a) - - Og
alle mærkede grandgiveligen Lydens Gang, hvad Strøg den tog, at den opfyldte
det Huus, hvor Apostlerne sad, det er: hørtes der kraftigst, og tabte sig der, og
80 der denne Røst var skeet, kom Mængden til sammen, det er: forsamledes
saasart de kunde, saa mange som kunde, saa tet som mueligt til det Huus, hvor
Lyden standsede, og Lyden skal ikke have skuffet dem, ikke sammentrængt dem
omsonst til dette Huus.

85 Og af Huset frem paa det flade Tag traadte 12 Guddommens talende Vidner, og
hvilket var denne Dags største Vunder, alle talende fremmede Sprog, hvilket
hver fremmed forstod, skjøndt alle 12 vare fra Galilæa, læge Mænd alle, ja nogle
opdragne blot som Fiskere; men alle talende Guds store og underlige Ting, og
det med den Kraft, at enhver Pharisæer, ingen Skriftklog, ingen Ypperstepræst,
90 alle Christi og Apostlernes svorne Fiender, og endnu i Jerusalem mægtige, ingen
eneste af alle disse kunde staae den Aand imod, af hvilken de taled.

O! fæstlige Syn! At have seet her Mængden samlet, Mængden forenet til
slugende Opmærksomhed. Og nu jo større Mængde, jo tettere sammentrængte
95 disse Mange, og jo mere agtpaagivende Alle, jo større Grund til at velsigne den
Røst uden Ord, som havde samlet denne Mængde og saa kraftelig forberedet
den til Andagt. Ja, jo minde Lyden var Orkan, for hvis Kraft Legemer maa vige;
jo mindre legemlig Tvang havde sammentrængt denne Mængde; jo mindre
Forberedelse, Samtale, Overenskomst mellem de Samlede, jo mere var Aands
100 Frihed skjøn i denne Sammenkomst, og jo fæstligere Syn at see flere Tusinde paa
een Plet Skuldre i Skuldre, som een eneste Mand, eller som eet Legeme
sammengroet af saa mangfoldige Lemmer.

Jeg har godt ved at tænke mig Synet, jeg, som seer her dette store Huus pakfuldt
105 af tause og opmærksomme Tilhørere. Men her er intet Mirakel; der var den Lyd,
som havde indringet Høitiden, overordentlig Natur-Frembringelse af Naturens
Herre, ham, som efter Skriftens Udtryk, Ps. 104, gaar paa Veirets Vinger; ham,

som uden Veir eller Torden, i den tynde klare stille Luft kan anmelde sin
110 Nærværelse ved Lyd uden Ord; men Lyd, der som en usynlig Herrold bibragte
hver Hørende og Tænkende ligesom dette Magtsprog: Hører I Himle og du
Jord giv Agt paa, thi Herren vil tale!

Men naar jeg nedstemmer min Tanke fra dette Vunderbare til ganske naturlige
115 Optrin i det daglige Liv, fremstaae lettelig for mine Betragtninger følgende ikke
ganske ufrugtbare Sætninger: 1) Hvor mange Ørkesløse og Letsindige løbe
sammen kun for at begløe et ofte smagløst Gjøglespil, der er Mængden
foragtelig; 2) hvor Frygt, grundet eller ugrundet, sammenpakker flere Tusinde
som en skrækket Faareflok, der er Mængden ynkværdig; 3) hvor store Skarer
120 sammenrotte sig for ved Fleertallet at gjøre vrangvis Villie gjældende, eller ved
Arms Styrke at fremdrive lovstridig Egensind, de er Mængden afskyelig; men
endelig 4) hvor flere vidt Adspredte forene sig i nogen ædel Hensigt til nogen
ædel Hensigt, til nogen stor og ærefuld Handling, der er Mængden høitidelig, og
den Røst, med eller uden Ord; den Kraft, synlig eller usynlig; det Stød, det
125 Navn, den Mand som dertil forsamler den store Mængde, er uden Mirakel; en
Gave, nedstigende fra Lysenes Fader, og denne Gaves livsalige Virkning paa
Selskabet, kalder jeg i mit Sprog, skjøndt middelbar: Den Helligaands Gjerning.

130 Det er kun denne sidste 4de Sætning jeg ønsker kortelig at udvikle, og vil dertil
kun veiledes af Nutidens sidste Tildragelser i Norge, medens jeg dog hist og her
haaber at finde utvungen Anledning til at indkaste et Omqvæd omtrent af
denne Indhold: Saa virker Aanders Aand paa deres Hjerter, som holde Guds
Ord høit og i Ære. Venter dog intet nyt, Andægtige! I vide hvad her har tildraget
135 sig. Kun til Tingenes sammenlænkende Orden udbeder jeg mig
Opmærksomhed, og derpaa til Sagen:

Vi elskede Danskekongen og vare ham troe til sidste Stund. Mangen Nordmand
havde meget stolt Broderskab paa Sletten, som han elskede; Baandet var
140 uopløst, skjøndt Trængsel rystede begge Riger. Men see! pludselig hørtes en Lyd
fra Sletten saadan, som aldrig før var hørt mellem norske Klipper; ikke
sammenbindende, ikke forenende, men adspredende, men splittende, men
sønder skjærende; den skar i Øret, den skar i Hjertet, og mangen Nordmands
Hjerte blødede endogsaa, og det skjøndt Sjette Frederik, især 1813, Gud veed af
145 hvilke Kunstnere, bragt bag Lyset, mod sin Villie gav mangen Uformuende,
maaskee endog En og Anden deriblandt, som han fortinlig elskede, sit Banesaar.

150 Jeg fik mit, og det helbredes ikke; men jeg vidner for Guds Ansigt, at denne
sidste Lyd rørte mig indtil Taarer. Jeg er formeget Nordmand til at græde ofte,
og ingenlunde Hykler til at græde, naar jeg vilde. Indtil Taarer rørte mig den
Lyd, hvilken jeg troede uimodstaaelig Vold havde aftvunget Tvillingsrigets
virkelige gode Fader. Dog - mit Individ siger intet. Men det var meget, jeg tør
155 vidne det som offentlig Sandhed: Mængden, Mængden af oplyste og retskafne
Nordmænd blev bedrøvet.

Men Aanden i denne Manges Bedrøvelse var, syntes mig, en god Aand; thi
Aandens Frugt er Kjærlighed, og elskende Søn kan ikke hade elsked Fader, fordi
160 Faderen blev svag, blev nødt til at bortvise kjær Søn fra Faders Huus, nødt til at
vise ham did, hvor han forud vidste, at Sønnen allermindst vilde komme.

Men med dette aftvungne Faderbud fulgte tillige Løsladelse fra sønlig Eed og
Pligt. I Øieblikket følte vi os som fuldvoxne Sønner, vi følte os frie. Frie? Ja!
165 men ikke glade i denne Frihed, som Slaver slupne af Fængsel; man maatte nylig
forbudet oss Slavenavn. Vi følede fornuftig Frihed, vi pukkede vel ofte paa
Selvstændighed under de danske Kongers faderlige Regjering. Men endnu mere
frie følede vi os nu, frie og ubundne, ubundne; men ak! kun alt for lidet
sammenbundne.

170 Men den Lyd, som nu samlede, som sammentrak Mængden, som i et Øieblik
foer gjennem os alle som en magnetisk Strøm, var dette Ord, eller Ord, hvis
Indhold var dette Kongebud! "Normand! gak hen at boe under din Grandes
Tak." Jeg til min Grande? Til ham, som røvede mig Brødet uden selv at hunge,
175 for ved Hunger at tvinge mig did, hvorhen han vilde? Nei! før Døden imøde,
end leie under denne Grandes Tag. Dette var den ene herskende Tanke i alle
Normænds Hjerter.

- Alle? Ih nu! Ja, der gives brudne Kar i alle Lande. Det sagde intet, at en og
180 anden Nederdrægtig, Egennyttig vilde til at fremhyle denne Æsel-Philosophie:
b) "Ligegyldigt hvem jeg tjener, naar jeg faaer mit Foder, jeg bær dog mine
Byrder." Men Mængden overdøvede ham, han maatte forstumme, han maatte
trække de lange Øren ned i sit tomme Hoved.

185 Men jeg nævnte Grande; vi Folkets Oplyste ære Mennesket i alle Lande; vi

agtede Grandelavets Indbyggere som vore Ligemænd af Naturen baade i Aand og Kraft; men vi vilde for al den Del og Ting, som til er, ikke blive som de, mange mægtige Stormænds Slaver; ikke, som de, have ingen Villie; ikke, som de,
190 ei forskyldte, blive skyldige i de Stores Misgjerninger. Norsk Skjald kjendte os, jeg ærer hans Støv, fordi han qvad:

At Folk, blant Klipper fød,
Ei smaa Thyranners Aag
195 taalmodig Nakke bød.

Vi taale, at Stormænd myrdede talentfuld Konge, fordi han vilde indskrænke Stormænds Selvraadighed? Vi taale, at den Myrdedes retmæssige Tronfølger med samt hans Søn, til Kronprinds født og baaren, ved Maghaveres
200 Sammenrottelse udjaget fra deres Arverige, og medens de begge leve, indkaldes til Kronprinds, skjøndt en klog og øvet Hærfører, dog af fremmed Folkeslag, fremmed Religion, fremmed Sprog? Nei! saa vilde ikke vi lære at behandle Troskabs Eed og Troskab mod Konge. Medens vi derfor ærede menige Mand i Grandelav, ynkedes vi over dem og frygtede som Pest det Aristokratiets Aag,
205 hvorunder der mangel ædel Barm sukkede i Løndom.

Men i denne vor Frygt for dette Aag - hvad kalder du den Aand som herskede? Jeg lader min Bibel svare: Hvor Herrens Aand er, der er Frihed. 2 Cor:3. Men der stoede vi nu: Eed og Frihed, og Mod, og Kraft, endog hos Mange, ere
210 sørgelige Klenodier, om der ikke skeede en Røst, hvorved Mængden samledes. Men neppe fik vi Tid til at tænke paa den da i Landet Høistlydende, den vi vare vante til at adlyde, og adløde med Glæde, førend Høistsamme fremtraadde rask og kaldte sig selv Odelsbaaren til Norges Regjering.

Hvordan klang Ordet Odelsbaaren da i dit Øre, Landsmand! især naar du betænkt, at Vellystlingen allermindst vedkjendte sin Slegt, naar den var i Vaande. Vi, som trænge, udregne i Lod og Qvintin Beslegtskab med mægtige Fiender, medens den Mægtige uden Hjerter altid er ilde bevandret i sit eget Slegtregister, naar Slegten var fattig. Vaar Christian Frederik ikke saa; som
220 Norges Odelsbaarne vilde han gaae ind og ud for os, dele vore Farer og kalde sig vor Regent, indtil vi kunne skabes paany, men saa handler kun den Kjække i Nødens Stund. Den klygtige Usling, som vil have hver Sten veiet, førend han berører den, faaer ingen eneste Anstødssten ryddet af Veien. Havde vor Odelsbaarnes Røst være bævende, da havde han begyndt at vække vor

Opmærksomhed paa vældige Potentaters truende Magtsprog, ogsaa vor Aand turde vel blevet svag; men han ærede vort Mod, troede sin og vor Sag retfærdig, og satte Tillid til Gud. Han lignede skindbarlig den før omtalte Caleb, og jeg haaber, det vil opfyldes paa ham hvad Herren selv om denne Caleb indføres
230 talende: Men min Tjener Caleb, fordi der er en anden Aand med ham og han haver fuldkommelingen efterfulgt mig; derfor vil jeg føre ham til det Land, hvortil han var kommen, og hans Sæd skal eie det. 4 Rb. 16.

Men den Aand, her tales om, er efter min Skriftfortolkning den samme, hvis
235 Fest vi helligholde. Skjændige Utaknemmelighed, om nogen enkelt Norsk ikke skjønnede paa hvad denne himmelske Formand havde vovet og talt og foranstaltet for vort betrængte Fødeland førend han blev hvad han nu er; og endnu skjændigere, om nogen skjult Haand i denne Tid har villet fremrulle uformelige Stene paa den Bane, vor ædle Mængde vilde røddiggjøre til en
240 Kongevei. Min Bibel berettiger mig til, om jeg kjendte en Saadan, at foragte ham af inderste Hjerter. Nogle faa elendige foragtede Saul, nylig salvet til Konge, spottede ham og spurgte: Hvad? skal Denne frelse os? Skriften selv kalder dem Belials Børn, et Datidens Udtryk, lige gjældende med vort gamle Norske: Niddinge. Men om dem af den modsatte Tænkemaade, heder det paa samme
245 Sted: Og Saul gikk hjem til Gibra, og de af Hæren fulgte ham, hvis Hjerter Gud rørte. 1ste Sam. 10de. Men jeg tilbeder altid den Aand, hvormed Gud rører ufordervede Hjerter til ædel Daad, og altid elsker og ærer jeg disse af Guds Aand rørte gode Mennesker.

Ja, denne gode Aand havde som en Lyd uden Ord nu saaledes samlet Mængden
250 i Norge, at hvorsomhelst vor interimistiske Regent havde viist sig i en Gruppe af Nordmænd og spurgt: Hva ville I, jeg skal være? Vi havde uden Rigsdag, uden Constitution svaret: vor Konge. Og endda ville maaskee ædelt tænkende Nationer have lykønsket Norge med ham, som Folket Enken Naomi med den
255 Hædersmand Boas: Herren være Lovet, som ikke vilde lade dig favne en Løser paa denne Dag og hans Navn blive priset i Israel. Ruths 4. Og jeg, som nu ikke forstaaer Politikk, som vel troer een Regjeringsform bedre end en anden; men som ikke troer den Bedste almægtig til Lands Lyksalighed, og altid sætter mindre Pris paa Formerne, end paa den eller dem, som skulde handle efter disse Former.
260 Jeg, om dette var skeet hos os i vor Aands Beruselse, jeg vilde glædet mig over at see denne Ild udbrydende af sig selv mellem vore iisbedækte, eller moesbegroede, eller skaldede Klipper; jeg vilde indbildet mig, at jeg, faae saa temmelig realiseret dette Døberens stærke skjøndt allegoriske Udtryk: Gud kan

Men vor beskedne Menneskeven vilde ikke nytte nogen tumultuarisk Stemning, ikke nøies med Fødselsret, vilde endog have givet Slip paa den om han ikke kunde modtaget tillige en endnu stærkere, endnu stoltere, den af et frit Folks
 270 modne, overlagte, eenstemmige Valg. Nu vil jeg ikke udrede mig over det, I Alle vide: om Bededag, om Eed, om Valg, om Udsendte fra hvert Stift, og om Rigsdag paa Eidsvold. Kun dette: aldrig kunde der bydes et selvständigt tenkende Folk større Frihed end den: Vælger de bedste af eders Mænd! de træde sammen, overlægge og sige: hvorledes og af hvem ville I være regjerede? Saa
 275 sagde Regenten, og høiere kunde ikke Jordens Fyrste agte Menneskeværd.

Rigsdagen skulde da aabnes og blev aabnet første Paaskedag. Aabnes med Tilsidesættelse af en Grundlov, endog blandt de ti Guds Bud den Ældste: Kom i hu, at du helliger Hviledagen! Nei! Fyrsten gav det skjønnede Exempel: Mændene
 280 fulgte ham i lange Rader til Herrens Huus og bivaanede den festlige Gudsdyrkelse, som havde en Røst sagt til ham og dem: Adspørger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skal alt andet tillægges eder.

Dagen derefter begyndte de Udsendtes Raadslagning; men denne varede i dage, den varede i Uger. Imidlertid sade vi her i vor Afkrog med spændt Forventning. Vel var Alt hvad vi hørte fra og om vort Stifts Udsendte kun sandt og sundt og ret; ja! vel et og andet ædelt og mandigt og kjækt, og vi bleve stolte, ja men ikke rolige. Vore vare kun 10 mellem 113. Det var ikke frit, vi bævede; vi syntes at bemærke en lumsk Understrøm, eller en Pestilentze, som krøb i Mørket; eller en
 290 ond Aand, som kom fra Østen og vilde forpæste vor rene Luftkreds. Vi turde ikke skikkeligt glæde os det afgjørende Øieblik imøde, ikke med Dristighed besvare oss selv disse ømme Spørgsmaal: Mon man vælger den, vi helst ønske? Mon han vil modtage Valget?

Men see! just som vore Hjerter toge til at banke hastigere i vor Barm - da - mit i den 7de Uge fra Paaskedag, hørte vor By en Lyd, som en Torden c); vel en Lyd uden Ord, som vel ikke endnu samlede Mængden Skarevis; men som dog enhver i samme Øieblik tolkede sig til een og den samme Mening. Ingen Ildebrand i Byen, ingen Fiende paa Fjorden; her er Godt paa Færde, Gud har
 300 givet vore Mænd Lykke paa deres Reise: det er kommen, som vi helst ønskede. To Dage derefter fik Lyden Ord: høirøstet Herold førte høitidelig og udførlig den hele glade Budskab omkring i alle Gader, alle vegne omringet af talrige

305 Skarer af umiskjendelig Folkefryd, allevegne besvaret af Hurraraab, som virvlede
op mod høien Skye.

En halvfjerdsindstyve aarig Vægter paa Sions Mure kunde ikke til den nær
anstundende Høitid nægte sig selv Glæde, ikke taale den nye Ild i Folkebarm
ubenyttet; han maatte, han burde uden Befaling føre den i Helligdommen paa
310 denne Festens Dag. Thi beder jeg nu med min hele Sjel, hver Sjel i denne
Menighed bede med mig den Bøn, Folket bad under aaben Himmel: Naaders
og Bønners Aand! opløft vor Bøn paa dine stærke Vinger til Kongernes Konges
Trone, naar vi med eet Hjerter, i een Aand alle bede: Længe leve Christian
Frederik, Norges Konge! Længe leve Christian Frederik, Norges Konge!
315 Christian Frederik, Norges Konge, leve længe! d)

Denne Gjenlyd foer mig gennem Sjelen; Ære være Gud i det Høieste! Vi ville
vel nærmere fra hellige Talestole faae høre det Udførlige om Alt: at vort kjære
Norge nu er et selvstændigt Rige med al den Frihed, Nogen kan ønske, der
320 tillige vil Orden og Borgerheld. At Norges Konge dertil var født og baaren,
dertil udkaaret og valgt, og den af alle, som vil alle helst ønskede. Vi saae vel, de
fleste blandt os, endnu ikke Manden selv, men alt hvad man hidtil hørte og saae
fra ham, var saa mandigt, saa selvstændigt og saa hjerteligt tillige, at vore Hjerter
tænkte længe forud: Du er til Konge født for et behjertet Folk, Gud skee Lov, at
325 han blev det! Gud skee Lov at han vilde blive det med al den Indskrænkning,
som Rigets oplyste Mænd agtede nødvendig; nødvendig kan jeg troe, især for
den kommende Tid, især for Tronfølgere, om hvilke ikke Nutiden kunde vide,
hvorvidt de kunne komme at ligne denne Fortrinlige blandt Europas Fyrster,
som de nu valgte, fordi de kjendte ham.

330 Nu da i Jesu Navn, det er fuldbragt alt hvad menneskelig retvished ansaae for
det Bedste. Herre! Hjælp nu! Herre! lad Alting lykkes! Uden Herren bygger
Huset, arbeide de forgjæves, som bygge derpaa.

335 Lader os alle bede: O! du, som kan gjøre over det, som vi bede eller forstaae, giv
os det, som tjener til vor Fred, giv Konge og Folk at nyde tilhobe Aandens
Frukt, Kjærlighed, Glæde, Fred!

Vi have endnu ikke imodstaaet indtil Blodet; men maatte vi ikke nyde Freden, vi
340 elske; Freden, vi bede om; skal Vold angribe os, da giv du Konge og Folk Seier
mod Fienden! eller om ikke, styrk vor Aand til den beslutning, som vi alle

fattede næsten fra Vuggen, om det skulde gjælde, for Fødeland og Konge at døe med Ære!

345

Fader! du hører helst de Nøisommes Bøn, leed Almueaanden til de Rigdoms Kilder, som opvælde i alle Lande: Tarvelighed og Flid! Lad saa din skjulte Haand fylde vore tomme Kar med Velsignelse af Land og Strand, at gamle Norge maa gaae frem fra Kraft til Kraft!

350

Alle dine bedste Velsignelser regne ned over Hans Majestæt vor allernaadigste Arveherre og Konge, Kong Christian Frederik! Han skal elske Sion; Herre! velsign ham af Sion, du, som gjorde Himmel og Jord! Giv ham at bære iblandt os graae Haars Krone, og at opleve til sidste Dag den Belønning, han selv helst attraaer: Folkets Kjærlighed og Norges vordende Held!

355

Hans Kongelige Høihed Kronprindsen Frederik Carl Christian modnes i Faderens Fodspor til engang at blive den gode Konge! Dine Engle slaae en Pest Cordon omkring ham mod den Nutidens Smitte, der saa lettelig forderver endog haabefulde Prindser! Gud skab i ham et reent Hjerte, og forny en stadig Aand inden i ham, at han maa voxe i Visdom, Alder og Naade baade hos Gud og Mennesker!

360

Lad det norske Kongehuus blomstre og rodfæstes, som var det sammengroet med vore Fjelde! Det vorde som den forstandige Mands, der bygde sit Huus paa en Klippe, og Vandskyllene kom og Stormene blæste; men det stod.

365

Ja! lader os i Dag krone vor fæstlige Andagt med dette eenstemmige Hjertesuk til Gud:

370

Hellig for Alle vor Konge nu være!
Og om der fandtes en Belials Mand,
Som ikke sønlig sin Pligt vilde lære,
Lad ham udryddes af Norriges Land!
Giv os det, hvoraf vi Skatten skal yde:
Grøde af Jorden og Fiske af Vand!
Leed dem, som raade! regjer dem, som byde!
Og lad det lykkes for hver i sin Stand!
Amen.

375

380

385 a) Det herimellem fremførte findes i Anhanget til mine Taler, paa 6te Søndag efter Paaske, især fra Side 94. Da jeg overgiver Bogtrykkeren denne Tale til dermed at vinde, hvad han kan, turde jeg ikke lade Nogen betale paany, hvad han før havde kjøbt.

390 b) Quid rofert, cui ferviam, dum porto clitellus? & c. - Phædrus.

395 c) Den 23de kom Eftapheten til Kommandanten, som ventelig vilde oppebie Posten den 24de; men som intet mere Officielt medbragte. Den 25de Mai blev skudt 81 Skud. Den 26de kom atter Eftaphete til Stiftamtmanden. Den 27de blev Kongevalget og Valgets Antagelse ved ridende Herrold og med Trompeters
400 Lyd høitidelig udraabt paa alle Torve og saakaldte Almindinger. Biskoppen Begreb, at alt det Nødvendige, som skulde komme til ham, ikke saa snart kunde komme fra Trykken. Endnu første Pindsedag var intet kommen; thi kunde han ikke lade en saadan Høitidsdag og første-Grøden af Folkets Glæde gaae hen ubenyttet, og han haabede saaledes allerunderdanigst at have forekommet Hans Majestæt Kongens allernaadigste Villie.

405 d) Her overraskedes jeg ved det aldrig før i Bergen i Guds Huus passerede: En stor Deel af Menigheden igjentog Ønskets Ord med en Røst og en Varme, der maatte oplivet Taleren, om han før havde været havdød. Dette bragte mig til
410 hvad jeg ikke forud havde bestemt, selv 3 Gange, til 3 forskjellige Strøg i Kirken at udraabe denne Bøn. Raaber man dog meer end eengang til Bjerger, som give Echo, Echo fra levende oprigtige henrykte Gudsdyrkere. O! det maatte opstige til de høie Himle. Jeg taledes tilvisse for 4000 Tilhørere, alle lignende den Mængde, jeg i min Tale har beskrevet.

410

Kilde

Den Lyd, som forsamler Mængden; i Anledning af Apostlernes Gjerningers 2 Cap. 6 V; En Tale i Bergens Domkirke til Høimesse 1ste Pindsedag. Bergen, 1814

URI

415 <https://www.virksommeord.no/tale/den-lyd-som-forsamler-maengden>